

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Asan/19/2017
Identifikačné číslo spisu: 8016200723
Dátum vydania rozhodnutia: 18.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8016200723.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): Ing. T. T., bytom v W., právne zastúpeného JUDr. Ladislavom Miklošom, advokátom, Vodná 6, Košice, proti žalovanému: Národný inšpektorát práce, Masarykova 10, 040 01 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 5. augusta 2016 č. OPS/BEZ/2016/4642, 0-452/2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/38/2016-59 zo dňa 9. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/38/2016-59 zo dňa 9. marca 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného č. OPS/BEZ/2016/4642, 0-452/2016 zo dňa 5. augusta 2016 a rozhodnutie Inšpektorátu práce v Prešove zo dňa 27.05.2016 č. k.: P: 45/2016-R, S/2016/455/10104/16 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanému na ďalšie konanie .

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým správnym súdom

1. Krajský súd v Prešove napadnutým rozsudkom podľa § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 05.08.2016, ktorým žalovaný správny orgán rozhodujúci o odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu Inšpektorátu práce Prešov rozhodol tak, že odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie zo dňa 27.05.2016 potvrdil.

2. Prvostupňovým rozhodnutím Inšpektorátu práce v Prešove zo dňa 27.05.2016 č. k.: P: 45/2016-R, S/2016/455/10104/16 bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 2000 EUR podľa § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“) a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávani a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 82/2005 Z.z.“), a to v tom, že fyzická osoba, ktorá je podnikateľom Ing. T. v dňoch 16.11.2015 od 11 hodiny 50 minúty do 13 hodiny 20 minúty a 17.11.2015 od 11 hodiny 30 minúty do 13 hodiny 30 minúty využívala závislú prácu fyzickej osoby: p. T. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX W. XXX., ktorá pre zamestnávateľa vykonávala prácu čašníčky na prevádzke Motorest MARKO, 072 51 Krčava 16, mala s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov platného v čase vzniku nedostatku (ďalej len „Zákonník práce“), a to dohodu o pracovnej činnosti zo dňa 16.11.2015 a nesplnila si povinnosť podľa osobitného predpisu (zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov). Nelegálne zamestnávanie bolo zistené dňa 21.12.2015, a to kontrolou dokladov predložených na požiadanie inšpektora práce dňa 21.12.2015. Voči uvedenému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie. Žalovaný rozhodnutím zo dňa 05.08.2016 č. OPS/BEZ/2016/4642, 0-452/2016 rozhodol o odvolaní žalobcu tak, že podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov odvolanie účastníka konania zamietol a rozhodnutie Inšpektorátu práce Prešov č. k. P: 45/2016-R, S/2016/455/10104/16 zo dňa 27.05.2016 potvrdil.

3. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že preskúmaním veci dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Podľa krajského súdu žalobná námietka, že administratívny spis nie je žurnalizovaný, nie je dôvodná, nakoľko z pripojeného administratívneho spisu táto okolnosť nevyplýva.

4. Za nedôvodnú vyhodnotil aj námietku žalobcu, že výrok rozhodnutia nie je v súlade s právnymi predpismi. Prvostupňový správny orgán dostatočne, jasne a zrozumiteľne opísal vo výroku rozhodnutia rozhodujúce skutočnosti, v ktorých spočíva porušenie povinnosti žalobcu tak, že je skutok nezameniteľný s iným a výrok rozhodnutia je v súlade s príslušnými ustanoveniami Správneho poriadku.

5. Podľa krajského súdu pri kontrole bolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania vo vzťahu k T. W., keďže táto vykonávala pre žalobcu prácu čašníčky, mala s ním uzavretý pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu - dohodou o vykonaní práce zo dňa 16.11.2015. Vykonávala prácu dňa 16.11.2015 v čase od 11:50 hod. do 13:20 hod. a 17.11.2015 od 11:30 hod. do 13:30 hod., teda žalobca využíval závislú prácu pre zamestnávateľa na prevádzke Motorest MARKO a žalobca si nesplnil povinnosť podľa osobitného predpisu, t. j. podľa zákona o sociálnom poistení, konkrétne § 231 ods. 1 písm. b) bodu 1 tým, že pred začatím výkonu činnosti tejto zamestnankyne ju neprihlásil do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia podľa § 4 ods. 1 na nemocenské poistenie, na dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti. Túto povinnosť si splnil až dňa 17.11.2015 o 18:22 hod.

6. Podľa krajského súdu neobstojí tvrdenie žalobcu, že správne orgány nedostatočne zistili skutočný stav veci. Krajský súd z administratívneho spisu zistil, že správne orgány vychádzali z podkladov, ktoré predložil žalobca ako zamestnávateľ ku kontrole, a to jednak z dohody o pracovnej činnosti zo dňa 16.11.2015, ako aj z dochádzkových listov, z ktorých jasne vyplýva, že T. W. vykonávala prácu pre zamestnávateľa - žalobcu dňa 16.11.2015 od 11:50 hod. do 13:20 hod. a 17.11.2015 od 11:30 hod. do 13:30 hod., to znamená, že zamestnávateľ - žalobca využíval závislú prácu fyzickej osoby T. W..

7. Podľa krajského súdu neobstojí ani tvrdenie žalobcu a súd toto tvrdenie považoval za účelové, že T. W. vyplnila dochádzkový list napriek tomu, že prácu pre zamestnávateľa nevykonávala.

8. Za neopodstatnené považoval aj žalobné námietky v súvislosti s tým, že prvostupňový správny orgán nenariadil vo veci ústne pojednávanie vo veci, ale uspokojil sa len s predloženými dokladmi. Prvostupňový správny orgán postupoval v súlade s ustanovením § 7 ods. 3 písm. i) zákona č. 125/2006 Z.z. o inšpekcii práce, podľa ktorého sa na jeho postup vzťahuje ustanovenie Správneho poriadku a podľa ktorého správny orgán nariadi ústne pojednávanie, ak to vyžaduje povaha veci, najmä ak sa tým

prispieje k jej objasneniu alebo ak to ustanovuje osobitný predpis. Aj krajský súd bol toho názoru, že povaha prejednávanej veci si nevyžadovala nariadenie ústneho pojednávania a že nariadenie ústneho pojednávania by neprispelo k objasneniu prejednávanej veci, lebo nedostatok týkajúci sa porušenia zákazu nelegálneho zamestnávania mal správny orgán za dostatočne preukázaný. Výkon závislej práce T. W. bol dostatočne preukázaný z predložených dokladov, na ktoré súd poukázal vyššie. Z toho dôvodu nesúhlasil ani so žalobnou námietkou, že protokol o vykonanej kontrole je nezákonný dôkaz, pretože bol vykonaný bez ústneho pojednávania.

9. Za nedôvodnú vyhodnotil aj žalobnú námietku, že správny orgán sa nevysporiadal so všetkými znakmi závislej práce, pretože ako to vyplýva tak z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, ako aj z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného, správne orgány sa so znakmi závislej práce u T. W. vo vzťahu k žalobcovi ako zamestnávateľovi riadne vysporiadali.

10. Nedôvodnou bola podľa krajského súdu aj námietka žalobcu v súvislosti s uloženou výškou pokuty a jej odôvodnením. Ako to vyplýva z ustanovenia § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii uloží inšpektorát práce zamestnávateľovi pokutu od 2 000 EUR do 200 000 EUR, ak sa jedná o nelegálne zamestnávania dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 EUR. V danom prípade bola žalobcovi uložená pokuta vo výške 2 000 EUR, čo je minimálna suma v prípade nelegálneho zamestnávania jednej osoby. Tak prvostupňový správny orgán, ako aj žalovaný výšku pokuty riadne odôvodnili.

11. Krajský súd sa stotožnil s názorom správnych orgánov, že tvrdenia žalobcu sú účelové v snahe vyhnúť sa uloženiu pokuty za porušenie povinností vyplývajúcich pre neho zo zákona č. 82/2005 Z.z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

12. Krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol, nakoľko nezistil nezákonnosť rozhodnutia žalovaného a ani prvostupňového správneho orgánu.

II.

Kasačná sťažnosť

13. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu žalobca podal kasačnú sťažnosť žalobca (ďalej v texte „sťažovateľ“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu z dôvodov, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP.

14. Sťažovateľ najmä namietal :

- nesprávnosť právneho posúdenia súdom ohľadne vyhodnotenia námietky, že administratívny spis nie je žurnalizovaný, uviedol, že správne vedenie administratívneho spisu je základom k vyvráteniu akejkoľvek pochybnosti o tom, či spis je úplný, či so spisom nemohlo byť manipulované, či zo spisu nemohli byť vybrané a dodatočne dôkladné podklady a dôkazy, o ktorých sťažovateľ nemal vedomosť, či niektoré podklady alebo rozhodnutia neboli antidatované. pochybnosť sťažovateľa pri námietke nesprávneho vedenia spisu je založená na pochybnosti, že doručované písomnosti sťažovateľovi (napr. rozhodnutia a podklady k rozhodnutiu/ktoré boli sťažovateľovi predložené bez spísania zápisnice o nahliadnutí do spisu) okrem spisovej značky neobsahujú aj čísla listov, odôvodnenie predmetnej žalobnej námietky krajským súdom je nedostatočné a nepresvedčivé,

- nesprávnosť vyhodnotenie námietky, že výrok rozhodnutia v časti určenia zistenia vykonávania závislej práce T. W. spočívajúcej v práci „čaišničky“, sa nezakladá na žiadnom právnom ani vecnom základe, nakoľko správny orgán túto závislú prácu fyzicky žiadnym spôsobom nikdy nezistil, sťažovateľ je toho názoru, že skutkové vymedzenie predmetu administratívneho konania vo výroku predmetného rozhodnutia o správnom delikte, resp. priestupku spočíva v špecifikácii správneho deliktu, resp. priestupku takým spôsobom, že sankcionované konanie môže byť zameniteľné s konaním iným, odôvodnenie aj tejto žalobnej námietky je nedostatočné a nepresvedčivé,

- nesprávnosť vyhodnotenie námietky, že odôvodnenie rozhodnutí neobsahuje skutočnosti, podklady,

ktoré pri vydaní rozhodnutia žalovaný použil, resp. ktoré skutočnosti, podklady nepoužil alebo nepovažoval za potrebné použiť a ani neuviedol, z akých dôvodov tieto skutočnosti v odôvodnení rozhodnutia nepotreboval uviesť, čím bol porušený § 47 ods. 3 Správneho poriadku, sťažovateľ sa o týchto potrebných náležitostiach z vydaných rozhodnutí nedozvedel,

- nesprávnosť vyhodnotenia námietky nedostatočne zisteného skutkového stavu, podľa sťažovateľa by bolo popretím princípu právneho štátu, keby sa dokazovanie nelegálnej práce malo vykonávať spätne, len z predložených dokladov, bez samotnej fyzickej kontroly kontrolného orgánu a riadneho zadokumentovania tohto stavu, že absencia presného opisu skutku a presného určenia miesta zistenia správneho deliktu vo výroku rozhodnutia spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť,

- nesprávnosť názoru súdu k aplikácii ust. § 3 ods. 2 v spojení s § 2 ods. 2, písm. b/ zákona č. 82/2005 Z. z., podľa sťažovateľa pri skutkovom vymedzení správneho deliktu nie je postačujúce tvrdenie o mieste výkonu nelegálnej práce, jej časovom plynutí a nedokázanom opise práce čašníčky, pretože zákonná požiadavka na právnu kvalitu administratívneho rozhodnutia v časti skutkového vymedzenia správneho deliktu obsahuje imperatív opretý o judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, presne skutkovo charakterizovať protiprávne konanie sankcionovaného subjektu, a to v právnom prepojení na konkrétnu skutkovú podstatu správneho deliktu obsiahnutú v právnej norme,

- nesprávnosť vyhodnotenia námietky o nenariadení ústneho pojednávania s poukazom na judikatúru E S P (rozsudok Lauko c/a SR, rozsudok Neumeister c/a Rakúsko) a rozsudok NS SR č. 5Sžo/235/2010, v zmysle ktorých účastník konania má právo sa k veci ústne vyjadriť, byť prítomný pri dokazovaní, klásť svedkom otázky, teda ústne pojednávanie malo byť nariadené už pred vydaním prvostupňového rozhodnutia, podľa sťažovateľa bolo povinnosťou žalovaného procesnú vadu konania odstrániť a ústne pojednávanie nariadiť pred vydaním druhostupňového rozhodnutia,

- nesprávnosť vyhodnotenia námietky týkajúcej sa závislej práce, krajskému súdu vyčítal, že uvedenou námietkou sa vysporiadal len formálnym a nedostatočným konštatovaním,

- nesprávnosť vyhodnotenia námietky týkajúcej sa výšky pokuty a jej odôvodnenia, z rozhodnutia súdu aj žalovaného nie je možné zistiť, aká vlastne bola závažnosť priestupku, nakoľko súd ani žalovaný sa nevysporiadal s otázkou závažnosti zisteného porušenia povinnosti, spôsobu jeho spáchania, závažnosťou ich následkov,

- nesprávnosť vyhodnotenia námietky nezákonného dôkazu - protokolu o výsledku inšpekcie práce č. IPV-60-51-1.2/P-B28-16, úloha č. B 16 138, 2016/3565, nakoľko tento protokol nie je podpísaný inšpektorom práce Mgr. J., pričom ako je v protokole na prvej strane uvedené inšpekciu práce mal vykonať aj menovaný inšpektor. Protokol o výsledku inšpekcie práce č.: IPV-60-51-1.2/P-B28-16, úloha č. B 16 138, 2016/3565 nespĺňa požiadavky §14 odst.1 zákona o inšpekcii práce č. 125/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov,

15. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského tak, že rozhodnutie žalovaného sp. zn.: OPS/BEZ/2016/4642 0-452/2016, zo dňa 05.08.2016 a rozhodnutie Inšpektorátu práce Prešov, č. k. : P: 45/2016-R, S/2016/455/10104/16 zo dňa 27.05.2016 zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

16. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril tak, že navrhol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť. S právnym názorom krajského súdu sa stotožnil v plnom rozsahu

III.

Konanie na kasačnom súde

17. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 SSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 18.07. 2018 (§ 137 ods. 2 SSP).

18. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/38/2016-59 zo dňa

9. marca 2017, ktorým tento zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného zo dňa 05.08.2016, ktorým žalovaný správny orgán, rozhodujúc o odvolaní sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu o uložení pokuty vo výške 2 000 €, podľa ust. § 19 ods. 2 písm. a) bod 1. zákona o inšpekcii práce v spojení s ust. § 46 zákona o správnom konaní za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania podľa § 3 ods. 2 v nadväznosti na § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. rozhodol tak, že odvolanie sťažovateľa zamietol a rozhodnutie Inšpektorátu práce v Prešove zo dňa 27.05.2016 č. k.: P: 45/2016-R, S/2016/455/10104/16 potvrdil.

19. Porušenia vyššie citovaných zákonných ustanovení sa sťažovateľ mal dopustiť tým, že ako fyzická osoba - zamestnávateľ využíval v dňoch 16.11.2015 od 11.50 do 13.20 hod a 17.11.2015 od 11.30 do 13.30 hod závislú prácu fyzickej osoby T. W., bytom W., mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (zákona č. 311/2001 Z. z.), dohodu o pracovnej činnosti zo dňa 16.11.2015 a nesplnil povinnosť podľa osobitného predpisu (§ 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 82/2015 Z. z.)

20. Nelegálne zamestnávanie bolo zistené 21.12.2015 pri kontrole dokladov predložených účastníkom konania počas výkonu inšpekcie práce dňa 21.12.2015.

21. Inšpekciu práce vykonal Inšpektorát práce Prešov v dňoch 17.12.2015 u žalobcu a v dňoch 16.02.2016 a 22.02.2016 na inšpektoráte práce bola uskutočnená inšpekcia práce zameraná na kontrolu dodržiavania zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania v zmysle zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní.

22. Z tejto inšpekcie bol vyhotovený Protokol zo dňa 22.02.2016, ktorý bol dňa 22.02.2016 prerokovaný so sťažovateľom.

23. Sťažovateľ vo vyjadrení k začatiu administratívneho konania uviedol, že správny orgán nedostatočne zistil skutkový stav veci a nesúhlasí s tvrdením, že mal využívať závislú prácu fyzickej osoby p. T. W.. Toto tvrdenie je podľa sťažovateľa len výsledkom nadmieru formálneho výkladu právnej normy, poukázal na to, že kontrola bola vykonaná dňa 17.12.2015, preto správny orgán nemal ako zistiť, že pani W. prácu vykonávala v dňoch 16.11.2015 a 17.11.2015, pani W. v uvedené dni nevykonávala pre sťažovateľa žiadnu závislú prácu.

24. Z obsahu administratívneho spisu mal kasačný súd ďalej za preukázané, že pracovná zmluva bola účastníkmi uzavretá dňa 16.11.2015, a do registra Sociálnej poisťovne bola T. W. prihlásená dňa 17.11.2015 o 18.22 hod.

25. Na základe predložených dokladov v administratívnom konaní inšpektor práce v Protokole o výsledku inšpekcie skonštatoval nelegálne zamestnávanie a podľa ust. § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona o inšpekcii práce inšpektorát práce uložil sťažovateľovi za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania pokutu vo výške 2 000 €.

IV.

Právna úprava, právne názory kasačného súdu

26. Podľa ust. § 1 zákona č. 125/2006 Z. z. v znení účinnom v čase vydania prvostupňového rozhodnutia, tento zákon

- a) upravuje inšpekciu práce, ktorej prostredníctvom sa presadzuje ochrana zamestnancov pri práci a výkon štátnej správy v oblasti inšpekcie práce,
- b) vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ich pôsobnosť pri výkone dohľadu podľa osobitného predpisu,
- c) ustanovuje práva a povinnosti inšpektora práce a povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby.

27. Podľa ust. § 2 ods. 1 písm. a) bod 4 citovaného zákona, inšpekcia práce je dozor nad dodržiavaním

právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

28. Podľa ust. § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 citovaného zákona, inšpektorát práce uloží pokutu zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe za porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania od 2 000 € do 200 000 €, a ak ide o nelegálne zamestnávanie dvoch a viac fyzických osôb súčasne, najmenej 5 000 €.

29. Podľa § 19 ods. 6 zákona č. 125/2006 Z. z., inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odsekov 1 a 2 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) počet nelegálne zamestnaných fyzických osôb, ak ide o uloženie pokuty podľa odseku 2 písm. a) prvého bodu,
- d) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- e) opakované zistenie toho istého nedostatku.

30. Podľa ust. § 1 zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vydania prvostupňového rozhodnutia, tento zákon vymedzuje nelegálnu prácu a nelegálne zamestnávanie, ustanovuje zákaz vykonávania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania, výkon kontroly, povinnosti kontrolného orgánu a postih za porušenie zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania.

31. Podľa § 2 ods. 2 písm. a) zákona č. 82/2005 Z. z., nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby a nemá s ňou založený pracovnoprávny vzťah alebo štátnozamestnanecký pomer podľa osobitného predpisu (Zákonník práce).

32. Podľa ust. § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z., nelegálne zamestnávanie je zamestnávanie právnickou osobou alebo fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom, ak využíva závislú prácu fyzickej osoby, má s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu a do začiatku výkonu kontroly nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania nespĺnila povinnosť podľa osobitného predpisu (zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení).

33. Podľa ust. § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 82/2005 Z. z., fyzická osoba nesmie vykonávať nelegálnu prácu. Právnická osoba a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom, nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 2 a 3. Fyzická osoba nesmie nelegálne zamestnávať podľa § 2 ods. 3.

34. Ako vyplýva z osobitného predpisu, ktorým je v tomto prípade Zákonník práce, podľa § 42 ods. 1 pracovný pomer sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou medzi zamestnancom a zamestnávateľom.

35. Podľa ust. § 226 ods. 2 veta prvá Zákonníka práce, dohoda o vykonaní práce sa uzatvára písomne, inak je neplatná.

36. Podľa ust. § 228a ods. 2 veta prvá Zákonníka práce, dohodu o pracovnej činnosti je zamestnávateľ povinný uzatvoriť písomne, inak je neplatná.

37. Ako vyplýva z ust. § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. je zamestnávateľ povinný prihlásiť aj zamestnanca v právom vzťahu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru (dohoda o vykonaní práce, dohoda o pracovnej činnosti, dohoda o brigádnickej práci študentov) na účel úrazového poistenia, garančného poistenia a na účely osobitného predpisu pred vznikom tohto právneho vzťahu, najneskôr pred začatím výkonu práce.

38. Podľa § 21 ods. 3 zákona č. 125/2006 Z. z., na konanie podľa § 4 písm. e) <., § 6 ods. 1 písm. b) <., d) a e) <., § 7 ods. 3 písm. d), e), i) a s), ods. 8 písm. b) < a ods. 9 <., § 12 ods. 2 písm. d) až f)

<., § 19 a 20 <. sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak tento zákon neustanovuje inak. Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na vydanie oprávnenia, preukazu, osvedčenia a povolenia podľa tohto zákona.

39. Podľa ust. § 47 ods. 1, ods. 3 správneho poriadku, rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

40. Predmetom kasačného konania v danej veci je rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím žalovaný správny orgán rozhodol s konečnou platnosťou o uložení sankcie sťažovateľovi za porušenie zákazu vyplývajúceho z ustanovení zákona č. 82/2005 Z. z.

41. Kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto konkrétnom prípade ide o situáciu, keď na základe zistených skutočností sa sťažovateľ mal dopustiť protiprávneho stavu tým, že využíval závislú prácu fyzickej osoby

- v dňoch 16.11.2015 od 11.50 do 13.20 hod a 17.11.2015 od 11.30 do 13.30 hod závislú prácu fyzickej osoby T. W., mal s ňou založený pracovnoprávny vzťah podľa osobitného predpisu (zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov), pracovnú zmluvu zo dňa 25.05.2015 a nespĺnil si povinnosť podľa osobitného predpisu (§ 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 82/2005 Z. z.).

42. Tieto skutočnosti prvostupňový správny orgán v súvislosti s ust. § 3 ods. 2 v nadväznosti na ust. § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 82/2005 Z. z. vyhodnotil ako porušenie zákona, v dôsledku čoho uložil sťažovateľovi podľa ust. § 19 ods. 2 písm. a) bod 1 zákona č. 125/2006 Z. z. za porušenie povinností vyplývajúcich z predpisov pokutu vo výške 2 000,- eur.

43. Z obsahu predloženého administratívneho spisu nesporne vyplýva, že pani T. W. bola zamestnaná odo dňa 16.11.2015, pričom do evidencie Sociálnej poisťovne bola prihlásená 17.11.2015 o 18.22 hod.

44. V tejto súvislosti kasačný súd dáva žalovanému správne orgánu do pozornosti novelizované ustanovenie § 2 v spojení s ust. § 7ca zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní, ktoré ust. § 2 ods. 2 bod b) účinného od 01.01.2018 stanovilo lehotu na prihlásenie do registra 7 dní.

45. Z vládneho návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nesporne vyplýva, že na účely skúmania nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania je žiaduce eliminovať určité situácie oneskoreného ohlásenia vzniku pracovnoprávneho vzťahu a štátnozamestnaneckého pomeru do príslušného registra Sociálnej poisťovne a vylúčiť prípady, keď zamestnávateľ túto povinnosť sám a bez zistenia nespĺnenia tejto povinnosti kontrolnými orgánmi splnil len s malým oneskorením.

46. Zamestnávateľ je v zmysle novely zákona o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní vykonanej zákonom č.294/2017 Z. z., povinný splniť si prihlasovaciu povinnosť v lehote 7 dní od uplynutia lehoty na splnenie povinnosti podľa § 231 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, najneskôr však do začatia výkonu kontroly nelegálneho zamestnávania začatej pred uplynutím tejto 7-dňovej lehoty. To znamená, že ak kontrolný orgán príde po čase, kedy zamestnanec začal vykonávať svoju činnosť, a to v lehote 7 dní a zistí, že zamestnávateľ si ešte nespĺnil prihlasovaciu povinnosť, konštatuje nelegálne zamestnávanie. Ak si však zamestnávateľ splní oznamovaciu povinnosť v lehote uvedených 7 dní a stihne tak spraviť pred výkonom kontroly, kontrolný orgán nemôže konštatovať nelegálne zamestnávanie.

47. Žalovaný správny orgán sa musí nanovo vysporiadať s novou právnou úpravou a skúmať, či táto novšia úprava nie je priaznivejšia pre sťažovateľa. Ide tu o rešpektovanie princípov správneho trestania a aplikácie nepravej retroaktivity, ktorá je prípustná, ak je v prospech páchatel'a. Uvedené skutočnosti vyplývajú i z čl. 50 ods. 6 Ústavy SR, ako i z príslušných medzinárodných dokumentov. Nelegálne zamestnávanie bolo zistené Inšpektorátom práce Prešov dňa 17.12.2015. V čase rozhodovania kasačného súdu, ako to vyplýva zo skutkových okolností prípadu, nie je konanie sťažovateľa už porušením právnej povinnosti, a to vzhľadom na novšiu priaznivejšiu úpravu pre sťažovateľa.

48. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a aplikáciu revízneho princípu v rozhodovacej činnosti kasačného súdu (§ 462 ods. 2 SSP), bolo potrebné zamietajúci rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutia správnych orgánov vydané v inštančnom postupe zrušiť.

49. O trovách konania rozhodol Najvyšší súd SR s prihliadnutím na ust. § 170 písm. a) v spojení s ust. § 467 ods. 1, ods. 2 SSP tak, že úspešnému sťažovateľovi priznal plný nárok na náhradu trov súdneho konania, o ktorých vyčíslení bude rozhodovať Krajský súd v Prešove.

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v senáte zloženom pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.